

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

With the support of the Lifelong Learning Programme of the European Union

**„Identifying Barriers in Promoting the European Standards and Guidelines
for Quality Assurance at Institutional Level“**

IBAR

Agreement number – 2010 – 4663/001 - 001

WP9

Quality and Stakeholders

National study – Latvia

2012

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

IBAR PROJECT
WP 9

—

National Report of Latvia

Quality and Stakeholders

Research Team: Dr. Alberts Prikulis, Dr. Andrejs Rauhvargers, Dr. Agnese Rusakova

Riga, September 2012

INTRODUCTION

National policy on involvement of stakeholders

Universities in Latvia are autonomous, and there is not much that the state is trying to regulate concerning the stakeholders, except the students.

In the Law on HEI¹ the rights of student self-government are mentioned several times. The Constitutional Assembly (Article 13) has to include students' representatives as a separate quota, and the mandate of this assembly is rather broad, including election or shifting the Rector, electing the Senate and the Arbitrary court, as well as adopting the by-laws of these bodies; it also says that the statutes ("constitutions") of HEI can establish additional functions (or rights) to the Assembly; so nominally there is no significant move in HEI that can be taken without taking the students opinion into account. Practically this may turn somewhat differently, because most decisions are taken by majority; only in issues that concern students directly, students can apply a veto right, after which a reconciliation committee is formed on parity principle to take the final decision (by 2/3 majority).

The Senate (Article 15) has to contain at least 20% student representatives.

The Law does not contain indications on employers or alumni. The respective representatives as a rule are present in so called Councilors' Convents (Article 16) whose functions are not strictly defined hereby; they are elected and their regulations defined in detail by the Senate. The bodies are only advisory, and practically they are asked to give advice only on general strategy issues.

The Law also defines certain external stakeholder bodies, such as the Latvian Students' Union (article 64-²) and the Council of Higher Education (Articles 65-74); the latter has specific mandate concerning external evaluation of HEI.

The next most significant document of the National level is The Regulation on accreditation of HEI and Study programmes² that is now shifting the emphasis of accreditation from study programmes to study directions (these are meant to include all the study programmes in the respective field in each HEI). It does not contain concrete prescriptions on the representation of stakeholders in governing structures of HEI; however, together with its annexes it presupposes involvement of stakeholders in the accreditation process, e.g., there are questions on regular gathering of information from stakeholders in the self-assessment report; representatives of stakeholders (students, alumni, employers) are also questioned about the quality of study programmes by external evaluations directly. This makes HEI to specifically design mechanisms to involve stakeholders in the quality management.

The next important document is the Statute ("Constitution") of HEI. Although it is prepared by HEI itself, it is considered by the Ministry of Education and Science and confirmed by the Government to achieve certain level of uniformity verbally and therefore can be viewed as the National act (compulsory for the respective HEI); prescriptions include the representation of stakeholders in decision-making bodies at institutional and faculty level.

¹ Augstskolu likums

² Ministru kabineta noteikumi Nr.821 Rīgā 2006.gada 3.oktobrī (prot. Nr.50 46.§) Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība

Research methodology

We studied the documentation concerning stakeholders available at internet sites of institutions and also the general documentation on quality. This was complemented by reading respective chapters in the most recent self-evaluation reports. The 4 institutions have also been visited to carry out interviews with the target groups defined by the lead partner of the WP9 (this mostly included senior and mid-level management as well as quality specialists). Altogether we interviewed 9 persons from central management, 14 persons from mid-level management.

As there is some overlap with the previous work packages, we also included the information received during the WP5, WP6, WP7 and WP8.

ANSWERS TO RESEARCH QUESTIONS

1) What is stakeholders' representation and function (nominal, real) in institutional decision-making bodies?

Representation of various stakeholders in decision-making bodies at institutional level is not a uniform practice, except for students. Following the National regulations, students are represented in Constitutional assembly, Senate, Arbitrary Court. Students are also present in Governing boards of Faculties. Students possess all the rights of respective decision-making bodies. Thus, they participate in election of Rectors in Senate and lecturers in the Governing Boards of faculties (where this function is delegated to faculties). In all institutions employers are represented in the Convent of Councillors or in Examination boards at Faculty level. Convent of Councillors normally includes also representatives of Regional authorities and of society at large. There are variations about how other stakeholders are represented depending on the size and profile of the institutions. Employers' presence seems more important in institutions that are with more practical orientation such as Business [Higher] School Turība (BST) or Latvian Maritime Academy (LMA), less so in the University of Latvia (UL). Representatives of regional authorities are more involved in Regional universities such as University of Rezekne (UR) and also in regional branches of HEI whose main seat is in the capital city. Smaller and narrowly profiled institutions in general are in closer contact with employers, although there are good examples of cooperation with employers at faculty or department level of large institutions. There is no significant difference between the function that is prescribed by law and in reality.

2) What are the national rules that govern higher education institutions' inclusion or exclusion of stakeholders in/from decision-making or advisory bodies that have a say about quality-relevant issues? Which stakeholders, which bodies, which numbers/proportions of total membership? How are these rules applied?

The Law is prescribing inclusion of students in decision making bodies of all levels, and this covers also the bodies that deal with quality issues. Concerning employers the Law is not very prescriptive. It is supposing that employers' opinions are taken into account during design, execution and revision of the curricula, but it leaves elaboration of particular ways how to do it at institutions' consideration. The mechanism of accreditation suggests implicitly that various groups of stakeholders are involved in evaluation of the quality of the academic process, such as students, alumni, employers. It is normally understood that they will be surveyed at a regular basis to be accounted for in annual revisions of courses and in self-evaluation of study programmes.

According to National requirements in the UL students constitute 25% from 300 members of the Constitutional Assembly, 20% from 50 members of the Senate, 2 students out of 7 members of Academic Ethics Committee, 1 student out of 6 members of Court of Arbitrage, 20% students are represented in Governing boards of faculties (2-4 out of 10-20 members). Thus students have their say in a wide spectrum of issues, including adoption of curriculum, election of the faculty members and also of the Rector. Similar percentages are in other institutions under survey, with the difference in BST that Governing boards of faculties contain also 50% representatives of employers (5-10 out of 10-20 members). As the governing boards deal directly with academic issues, employers here have a regular influence on all the changes in the academic process, except that in this case the Board does not elect the faculty members (it is done by the Senate).

Representatives of alumni are not mentioned in National legislation, however at faculty level the institutions keep contacts with them for the sake of preparing for accreditation process, and some faculties have developed alumni databases for the purpose of surveys of opinions.

The National regulation does not suggest inclusion of representatives of governmental institutions in decision making structures of HEI. Nevertheless in certain cases representatives of Higher Education Council or of the Ministry of Education and Science are invited to participate as advisors or observers, e.g. in evaluation of study programmes in Business School Turība; representatives of municipal authorities participate in a similar way in the University of Rezekne, but Latvian Maritime Academy is closely monitored in all the crucial issues by Latvian Maritime Authority.

3) What are the national rules that govern stakeholder representation in national bodies such as quality assurance agency, national labour market organizations, national planning organizations on labour market, professional associations advising higher education council/ministry? Which stakeholders, which bodies, which numbers/proportions of total membership? How are these rules applied?

The Higher Education Quality Evaluation Centre (HEQEC) is a foundation that has been established by a number of HEIs for the purpose of managing the accreditation process established in 1999. Its governing board includes representatives of these HEIs. However, the Centre is doing the function of organizing the accreditation process by way of delegation from the Ministry of Education and Science, and this does not include taking the decisions on accreditation or non-accreditation. The Council of Higher Education is a body that has been established by the Parliament, and it includes representatives of Ministry, the Academy of Science, the HEIs. This organization is involved in decision taking about HE programmes. The Ministry of Education and Science seeks advice of its social partners when designing or revising the national acts that deal with HE quality issues, such as Regulation on accreditation. The list of social partners includes Association of Trade Unions, Chamber of Trade and Industry, Confederation of Employers. These bodies are not regulated by the State, and the only way to keep their involvement in a regulated pattern is through the contents of regulation governing the accreditation mechanism, such as the way experts are selected or nominated, or the rules about when they are represented by the chair person *ex officio* and when they can nominate a representative themselves.

It is worth mentioning that the regulation on accreditation is reconsidered by the Cabinet of Ministers and in the current edition HEQEC is not mentioned explicitly, it is presupposed that the Ministry of Education will have a choice of who to entrust with the function of organization of accreditation by way of a delegation agreement for a predefined period. This organization will supposedly be chosen through an international call for tender.

4) Does the higher education institution itself have rules/bylaws about inclusion of stakeholders in decision-making or advisory bodies that have a say about quality-relevant issues? If so, which stakeholders, which bodies, which numbers/proportions of total membership? How are these rules applied?

The Statute (“constitution”) of HEI has a comprehensive coverage of issues concerning decision making bodies and procedures, and they are reflecting all the National requirements. These are further elaborated in by-laws that govern the activities of each such body, and here there are certain variations depending on the size and profile of the institution.

In UL the regulation on Professor Councils 1/3 of members are those who do not have employment contracts in the University – they are either from research institutions or from other HEI in Latvia or abroad. If the respective faculty is small and do not have at least 5 professors, the council is formed by several HEI together and adopted by each senate.

The regulation of UL on the Council of study programme presupposes involvement of internal and external stakeholders – directors of study programmes, academic staff, and students, as well as qualified specialists working in the respective field.

The regulation for the Council of studies of UL prescribes involvement of representatives of the Latvian Confederation of Employers, and of outstanding representatives of educational and research institutions.

Promotion Councils are normally made at faculty level, but they, according to regulations, must involve professors or associate professors from other HEI or research institutions in Latvia or abroad.

The Regulation on internship in UL defines that the Council is including the director of institute, 2 directors of internship programmes, the head of internship unit, Director of education and research of the P.Stradins’ University Hospital, the Head of school of Family Doctors.

The regulation on Advisory committee on quality, requires that the Committee includes, inter alia, a representative of students, experts on quality of education, employers, and social partners. This committee evaluates both new study programmes and the ones to be accredited – after the Faculty Board has given its consent and before they are submitted to the Senate. This committee also hires 1-2 external experts that are leaders in the field (and do not work in the University); they remain anonymous.

According to regulation on graduation exams in UL, the work can be carried out either in UL or in research or other organizations. If the work is done outside, a faculty member is appointed as an additional supervisor. If in UL, an external consultant from the field can be appointed. The examination board can include external experts not related to the given study programme. For professional study programmes at least 50% of the examination board members are representatives of professional organizations of the field and employers. For Master programmes at least half of the board are with Doctor degree.

Similar approach is followed by other HEI, with certain variations depending on internal traditions.

In UR final examination boards consist of 5-7 members, at least half of them are representatives of employers or professional organizations of the field (including the chair person). By-law on councils of study programmes defines involvement of representatives of employers and highly qualified specialists as experts. There is an internal regulation on involvement of students, employers and alumni in preparation of self-evaluation reports on study programmes. Another regulation concerns practical placements of students outside the HEI. Still another concerns requirement for qualifications of staff, where it demands a previous practical experience in the field to qualify for delivering profiling disciplines in vocationally oriented study programmes.

In BST there is a rule of including at least 50% of representatives in Governing boards of Faculties (see above).

The LMA is following the National regulations in this respect. External stakeholders are present in the Councillors Convents, and representatives of students are present in all the decision making bodies. Employers are represented in Examination boards, and also the practical placements are compulsory for students at eventual employment organizations. This all is outlined in the Statute of the institution, and the way how and for what purposes the stakeholders are involved in quality issues is described in the documentation of Quality Management System, which is already operating in the institution for a number of years.

5) Do different units (faculties) or programmes have stakeholder representation on decision-making or advisory bodies that have a say about quality-relevant issues, beyond what is prescribed? If so, which stakeholders, which bodies, which numbers/proportions of total membership?

Faculties have governing boards in which students are included by prescription. Employers such as representatives of research institutions are present in promotion councils. Examination committees such as for evaluation of Bachelor and Master works include employers as supervisors of some of the students or as reference writers. Beyond that faculties closely cooperate with the major employers of their graduates and also with their alumni (not infrequently these two overlap).

In UL there are a number of specific units for respective fields of studies. The by-law on the Centre for European Studies defines a Consultative Council that is made up of representatives of NGOs and governmental institutions. The Centre for Judaic studies includes, apart from academic representatives of UL, representatives of other educational and research institutions related to the field. The Scientific Council of the Centre for Geodesy and Geoinformatics contains at least 2/3 of researchers both from UL and other research institutions, as well as professors emeritus. Supervisory board of Research Park of Biotechnology includes representatives of Riga municipality and of the Latvian Association of Biotechnology; the two Medical colleges have 3 representatives of students and 2 representatives of employers out of 11 members of the Council.

In other HEI under survey the inclusion of stakeholders is defined centrally by by-laws at institutional level.

6) To what extent are stakeholders' viewpoints taken into account specifically with respect to: graduate profiles, learning outcomes, exam requirements? soft and entrepreneurial skill acquisition?

Stakeholders are involved in the process of evaluation and revision of learning outcomes for running programmes. Exam requirements are normally based on learning outcomes defined for the study programmes and respective courses.

In UL the faculties have a certain degree of autonomy, and so the implementation of quality policy can vary. Some units have a stronger focus on student surveys; some are more centred on expert opinions. At the grass-root level the quality, according to the Code of Ethics, is the responsibility of academic staff and students. Students are involved at self-evaluation of study programmes at several levels. There are student surveys organized by students themselves and the ones collected by the Academic Department. Employers and alumni are surveyed by faculty administration.

UR actively collaborates with the regional educational authority in creation the graduate profiles. The relation is mutually beneficial and aimed at the development of the region. This collaboration results in development of new courses and programmes, and the municipal authorities are the ones to write references for the purpose of licensing and accreditation of study programmes. In this collaboration one of the current crucial issues is definition of cross-cutting learning outcomes necessary for the region, and the UR has taken the leading role to develop respective competencies for Latgale (Eastern Latvia) region.

LMA for the specifics of its profile has 3 main points for which the stakeholders' opinion is crucial – graduate profiles and learning outcomes, exam requirements, revision of study programmes and processes of internal quality assurance. Because it is a strictly regulated field at international level, it is very problematic to suggest any unauthorised changes that could affect the learning outcomes and the graduate profiles. As a result, LMA can introduce learning outcomes that have been pronounced as important in European area, such as entrepreneurship skills only as a top-up, to develop competitiveness of their graduates globally. Sometimes it leads to clash of aims, because representatives of stakeholders tend to visualize the graduates as very narrowly specialized professional that fit precisely in a team of the boat, whereas the Academy strives to position itself in EHEA and orient its graduates to be capable of grasping the general interrelationships and influencing the global processes eventually.

In BST some weight belongs to the owner's opinion; for changes with budgetary consequences a detailed justification is required. Employers' opinions have also very high weight. It is noteworthy that a significant proportion of students, also the ones involved in decision making structures, are also employed or even having their own enterprise.

7) Are stakeholder viewpoints filtering into the standard curriculum and requirements through:

Employment requirements for staff?

Internships; are the contacts with business from internships used for curriculum reviews etc.?

Special courses: continuing professional development: are insights from such courses used to inform the 'standard curriculum' and its requirements?

R&D project contacts with business and other organisations (e.g. public research organisations)

Some institutions have elaborated specific requirements for academic staff in collaboration with employers of graduates. Where students have compulsory periods of practical placements, information from such placements is analyzed with a view to make changes in respective courses. Lecturers have certain collaboration with employers in terms of common projects or research or professional development. Normally results of such collaboration find their way directly into courses or changes in the curricula.

In UL professors and associate professors are elected by Professors' Council. As the Council is formed by persons that may come from other institutions, the recruitment is not solely based on internal academic opinions; the candidates are also evaluated by independent experts before elections.

Practical placements of students are set through formal and informal contacts (also giving the students to find appropriate organizations by themselves); in all cases the contacts with these organizations are afterwards geared into feedback concerning graduate profiles and learning outcomes to adjust the curricula to needs of the labour market.

The by-law on academic staff requires that they undergo regular professional update periods or attend courses for professional development. Results of such courses are directly included in standard curriculum.

For regulated professions (e.g., in UL they are studied in the Faculty of Medicine) there is a strong feedback from professional organizations in the field. This feedback comes mainly through 2 channels. 1) academic staff is [individually] involved in professional organizations in respective fields and branches (e.g., doctors, nurses); 2) there are compulsory practical placements and /or internships, and during them students themselves and their supervisors get involved in activities of Professional organizations. The feedback comes both informally through information gathered by individual lecturers and formally through opinion polls organized by the institution in the context of self-evaluation (in this case the difference from any other survey is the level of response and the accuracy of provided answers).

UR is also using the contacts with employers during periods of practical placements; the feedback is used for adjustment of the courses and methods to requirements of the labour market. This is very well exemplified by contacts with schools where the would-be teachers undergo the pedagogical practice. An outstanding example is the involvement of the Director of Rezekne 1st secondary school in refinement of the teacher training curriculum, and also acting as the employer of graduates and as the provider of practical placement for students of the teacher training programme. This ensures a real sustainability of the study programme and serves as a permanent support for students in terms of acquisition of certain transversal skills, such as ability of adaptation to changes. UR is also a good example of outgoing type of collaboration with enterprises; thus UR is a member of regional employers union for several years, which results in better opportunities for student practical placements and job prospects, as well as better feedback from enterprises concerning evaluation of programmes and skills of graduates. The involvement is fully institutionalized, and although the Rector is participating in the formal gatherings most often, the involvement of particular persons is dependant on the agenda of the activity (e.g., for discussions on practical placements the deans are the ones to attend; for information events targeting a wider public, like joint exhibitions, it is the PR unit, etc.).

LMA reports on very active and fruitful participation of students in student surveys, in development and revision of study programmes, in submitting various proposals concerning particular courses or methods of training. Thus students' opinions and results of their graduation works and practice reports are taken into account for improvement of teaching and for supplementing the learning resources (CDs, books, etc.). Students' opinions collected subsequently for a period of time concerning particular teachers or courses help the administration to follow the results of certain changes implemented by the teacher.

Contacts with employers help establish and maintain regular professional updates for teaching staff in disciplines that are directly devoted to shipping.

For practical placements a tripartite agreement is concluded by LMA, the shipping company and the trainee. This agreement contains, inter alia, the requirements for feedback on students and for proposals of improvement of programme of the practice and studies. LMA has agreements with several such companies and so there is a sound basis for permanent improvement of the quality of studies, and it also serves as reliable source of information on labour market in the field.

Part-time students normally undergo practice in their place of employment, but they have to get the task description for practice and submit a report on practice prior to final exams.

Collaboration with eventual employers is practiced in several directions – development of study programmes, initial assessment of programmes, filling in the questionnaires for survey of employers, recruitment of high-class professionals for delivery of training, places and contents of graduation works, supervisors for graduation works and practical placements. Collaboration with the Shipping Register of Latvian Maritime Authority includes supervision of the latter of the study programmes in LMA according to law.

In BST the student participation in improvement of the quality of study process is done individually (there is a special regulation on submission and consideration of individual proposals), through participation in surveys, through development of study programmes, and through participation in the decision making structures. The students' opinions are always considered, but to be taken into account they need to be well elaborated and justified, especially if they ask for additional expenditure.

BST collaborates with a number of municipal authorities in Riga and regions (through its regional branches). Involvement in common projects is motivating students to understand processes in regions and builds up their experience.

Professionals from the field are involved in implementation of the study programmes as lecturers and as resource persons to update the learning outcomes and the course contents. In case of using the guest lecturers for provision of short cycles of training, they are always combined with in-house academic staff to ensure continuity of the learning process and a proper assessment of students' achievements at the end of the semester or academic year. At present BST has 7 cooperation agreements with enterprises that foresees also reduction of study fees for students coming from these enterprises (reduction is also applied to students that are employed in BST). Such agreements helps motivate the enterprises to keep closely involved in quality assurance processes in BAT, and also the BST to pay specific attention to quality of academic process.

Like in other HEIs, employers are surveyed for students' profile, for learning outcomes, and involved in advisory structures of the HEI. Likewise they are used to provide practical placements and supervise the students in their placement periods.

BST is also rather active in international student exchange for studies and for practical placements (not only through Erasmus programme but also through specific agreements with tourism and hotel businesses for students that study in this field). Apart from beneficial influence on the curriculum development, this also serves as a good reference point to recruit good applicants.

CONCLUSIONS

Country-specific barriers to ESG on involvement of stakeholders:

1. Attempts to attract outstanding external experts of the field as representatives in decision making bodies require additional motivational measures
2. In regulated professions sometimes mismatch is observed between educational objectives (narrowly specialized skills are preferred by external stakeholders such as professional organizations while broader skills are aimed at by HEI as part of EHEA)

Following examples of good practice emerged during the study:

1. Students as stakeholders are very well represented (e.g. 25% student representatives of constituent assembly) in each significant structure that influences decision making on quality issues.
2. UR is an active member in the regional employers union; such outgoing and rather unusual involvement in external stakeholder organization provides a fruitful basis for cooperation.

Similar activity can be observed in LMA and a few other regional or vocationally oriented HEI in Latvia. This creates additional communication platform and ensures better prospects for students' practical placements and jobs, as well as an internal view on the stakeholders' needs and stakeholders' opinions on quality issues.

3. Half of the final examination committee in UR, irrespectively whether the program is of academic or professional orientation, is formed of representatives of external Professional organizations or employers.
4. It is possible to draw conclusions on adaptability skills of graduates from information provided by employers with whom the UR has long term relations
5. There are cooperation agreements concluded with companies donating funds for covering the tuition fee for some employees and students of BST. This form of cooperation intensifies the stakeholder relationship – it both motivates the companies and the higher education institution to work towards quality studies.

Annex

The Institutional Case studies in Latvia

DAŽI FAKTI PAR ANALIZĒTAJĀM AUGSTSKOLĀM

Latvijas Universitāte (LU) – University of Latvia

Pēc studentu skaita – lielākā Latvijas augstskola, 21% no visiem Latvijas studentiem studē Latvijas Universitātē

Pilna laika studentu skaits: 14959

Nepilna laika studentu skaits: 4641

Mācībspēku skaits: 861-ievēlēti

Personāla skaits: apm. 2026

Fakultātes: Bioloģijas fakultāte, Datorzinātņu fakultāte, Ķīmijas fakultāte, Ekonomikas un vadības fakultāte, Izglītības, psiholoģijas un mākslas zinātņu fakultāte, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Vēstures un filozofijas fakultāte, Humanitāro zinātņu fakultāte, Juridiskā fakultāte, Medicīnas fakultāte, Fizikas un matemātikas fakultāte, Sociālo zinātņu fakultāte, Teoloģijas fakultāte

Rēzeknes Augstskola (RA) – Rezekne Higher School

Pēc studentu skaita – 8- lielākā starp 19 valsts un 12- lielākā starp visām Latvijas augstskolām

Pilna laika studentu skaits: 1568

Nepilna laika studentu skaits: 690

Mācībspēku skaits: 114-ievēlēti (41% ar Doktora grādu, 53% ar Maģistra grādu, 6% profesionāļi)

Personāla skaits: apm. 2000

Fakultātes: Izglītības un dizaina fakultāte, Humanitāro un juridisko zinātņu fakultāte, Inženieru fakultāte, Ekonomikas un vadības fakultāte

Latvijas Jūras akadēmija (LJA) –Latvian Maritime academy

Pēc studentu skaita – starp 6 mazākajām valsts augstskolām Latvijā

Studentu skaits: apm. 880

Personāla skaits: apm. 150

Nodaļas: Jūras transporta nodaļa, Kuģu inženieru nodaļa

Biznesa Augstskola Turība (BAT) –School of Business Administration Turība

Pēc studentu skaita – lielākā starp privātajām augstskolām Latvijā

Studentu skaits: apm. 5800

Mācībspēku skaits: apm. 150

Personāla skaits: apm. 350

Fakultātes: Uzņēmējdarbības vadības fakultāte, Juridiskā fakultāte, Starptautiskā tūrisma fakultāte, Sabiedrisko attiecību fakultāte

Tabula Nr. 1. Analizēto augstskolu raksturojuma kopsavilkums

Analizētās augstskolas	Valsts	Privāta	Maza	Liela	Atrodas galvaspil sētā	Atrodas reģionā	Plaša studiju joma	Specializēta studiju joma
Latvijas Universitāte	x			x	x		x	
Biznesa augstskola "Turība"		x		x	x			x
Latvijas Jūras akadēmija	x		x		x			x
Rēzeknes augstskola	x		x			x	x	

ATBILDES UZ PĒTĪJUMA JAUTĀJUMIEM

Latvijas Universitāte (LU)

2. Kā nacionālā likumdošana regulē ieinteresēto pušu iekļaušanu vai neiekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kāds ir bijušas izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā? Ja izmaiņas ir notikušas, tad attiecībā uz kurām ieinteresētajām pusēm, kurām organizācijām, kādas ir skaitļu/proporciju izmaiņas?

Atbilstoši nacionālajai likumdošanai LU iesaista gan ārējās, gan iekšējās ieinteresētās puses, attiecīgajās lēmumu pieņemšanās, padomdevējās struktūrās. Saskaņā ar Augstskolu likumu LU ir izveidots augstskolas Padomnieku konvents. Nolikums definē, ka Padomnieku konventa padomnieku kandidātu sarakstā iekļauj pārstāvjus no LU sociālajiem partneriem dažādās darbības jomās un nozarēs, kuri ar savu kompetenci un sasniegumiem ir apliecinājuši sabiedrības uzticību un nav LU darbinieki vai studējošie. Padomnieku konvents ir augstākā padomdevēja struktūra LU. Pamatā Padomnieku konvents konsultē augstskolas vadību augstskolas stratēģijas attīstības jautājumos.

Par studentu iesaisti lēmumu pieņemtajās struktūrās - studenti ir iesaistīti un piedalās visās nozīmīgākajās lēmumpieņemšanas instancēs eksperta statusā, kā Studentu Padomes pārstāvji. 25% no 300 Satversmes sapulces locekļiem ir studenti; 20% no 50 Senāta locekļiem ir studenti; Senāta Revīzijas komisijā ir viens studentu pārstāvis (no kopumā 5-7 personām); Akadēmiskās ētikas komisijā ir divi studentu pārstāvji no kopumā 7 locekļiem; Akadēmiskajā Šķīrējtiesā viens no kopumā 6 locekļiem ir studentu pārstāvis. Akadēmiskā Šķīrējtiesa izskata gan studentu, gan akadēmiskā personāla sūdzības. Fakultātes domē vismaz 20% no tās locekļiem ir studenti. Pētniecības institūta Zinātņu Padomē ir pārstāvēti studenti gadījumos, ja institūtos ir studenti. Studentu pārstāvju skaitu konkrētajā institūtā regulē institūta nolikums. Studentu Padome ir augstākā studentu pašpārvaldes instance. Studentu pašpārvaldei ir tiesības pieprasīt un iegūt informāciju, kā arī paskaidrojumus no visām universitātes struktūrvienībām, attiecībā uz jautājumiem, kas skar studentu intereses. Studentu Padomes satversme nosaka, ka viens no tās uzdevumiem ir veicināt studiju kvalitāti. Studenti tiek iesaistīti gan iekšējā, gan ārējā studiju programmu re-akreditācijā.

4. Vai iestādei pašai ir noteikumi par ieinteresēto pušu iekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kuras ieinteresētās puses kurās institūcijās un kādā skaitā vai kādās attiecībās. Kā šie noteikumi tiek piemēroti?

Atbilstoši Nolikumam par profesoru padomēm LU, Profesoru padomes sastāvā ir ne mazāk kā pieci LU amatā vēlēti profesori; (Profesoru padomi paplašina tiktāl, lai tajā vismaz 1/3 locekļu būtu attiecīgās nozares profesori (t.sk. ārvalstu) vai reģistrētu profesionālo apvienību pārstāvji, kuru darbības virziens atbilst attiecīgā amata ievirzei, bet kuri nestrādā LU). Ja Profesoru padomes izveidošanai nozarē, LU nav piecu amatā vēlētu atbilstošu profesoru, padome tiek veidota kopēja ar citu(ām) Latvijas augstskolu(ām), to apstiprina visu augstskolu senāti.

Saskaņā ar LU Studiju programmu padomes nolikumu programmu padomē pārstāvētas ir gan iekšējās, gan ārējās ieinteresētās puses - visu nozarei atbilstošo studiju programmu direktori; sekmīgi atbilstošajās programmās reģistrēto studējošo pārstāvji – ne mazāk kā 20 % no Programmu padomes sastāva, sekmējot visu līmeņu studiju programmu pārstāvniecību, kā arī iespējami lielāka studiju programmu skaita pārstāvniecību. Studējošo kandidatūras izvirza studējošo pašpārvalde; darba devēju pārstāvji (kandidatūras ierosina struktūrvienību vadītāji un studiju programmu direktori); Programmu padomes sastāvu var papildināt ar nozares profesoriem, asociētajiem profesoriem un citiem kvalificētiem speciālistiem (kandidatūras ierosina struktūrvienību vadītāji).

LU Studiju padomes (LU SP) nolikums definē starp iesaistītajām ārējām ieinteresētajām pusēm Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvi un nosaka, ka Padomes sastāvā var ietilpt vadošie Latvijas izglītības, zinātnes un kultūras darbinieki.

Atbilstoši LU bioloģijas promocijas padomes nolikumam Padomes sastāvā pastāvīgi darbojas astoņi (8) LU Bioloģijas fakultātes profesori un asociētie profesori, kuru kvalifikācija atbilst Latvijas Zinātnes padomes (LZP) eksperta prasībām LZP zinātnes nozaru un apakšnozaru sarakstā minētajās bioloģijas apakšnozarēs. Specializēto padomes sastāvu ne mazāk kā piecu cilvēku skaitā katram aizstāvēšanai iesniegtajam promocijas darbam padome izveido desmit darba dienu laikā pēc darba saņemšanas. Specializētajā padomes sastāvā var iekļaut padomes locekļus, kā arī Latvijas un citu valstu zinātniekus, kuru kvalifikācija atbilst LZP eksperta prasībām promocijas darba tēmai atbilstošajā bioloģijas apakšnozarē vai tai radniecīgā apakšnozarē. Padomes priekšsēdētājs vai viņa vietnieks rakstiski informē par izveidoto sastāvu LU akadēmisko departamentu. Specializētajam padomes sastāvam var nozīmēt savu priekšsēdētāju un viņa vietnieku.

LU promocijas padomes ģeogrāfijā nolikums nosaka, ka ģeogrāfijas promocijas padomē drīkst iekļaut ārvalstu zinātniekus, ja saņemta VZKK piekrišana

LU rezidentūras nolikums nosaka, ka Institūta rezidentūras padomi veido Institūta direktors (rezidentūras programmas vadītājs), rezidentūras daļas vadītājs, P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas izglītības un zinātnes direktors, ģimenes ārstu akadēmiskās skolas vadītājs, divi rezidentūras programmas direktori, kuri tiek deleģēti pēc rotācijas principa uz gadu. Rezidentūras padome tiek apstiprināta dibinātāju pilnvaroto pilnvarnieku sapulcē.

Balstoties uz LU Kvalitātes konsultatīvās komisijas nolikumu, komisijas sarakstā iekļauj vienu pārstāvi no: LU fakultātēm; LU zinātniskajiem institūtiem; LU studējošajiem; LU Akadēmiskā departamenta; LU Bibliotēkas; izglītības kvalitātes ekspertiem; darba devējiem; sociālajiem partneriem. Šajā komisijā novērtē gan jaunās studiju programmas, gan studiju programmas, kurām jāiziet re-akreditāciju - pēc tam, kad fakultātes dome ir devusi savu piekrišanu un pirms programmas apstiprinās Senāts. Viena no komisijas novērtēšanas procesa sastāvdaļām ir ekspertu piesaiste izvērtēšanai. Studiju programmu, kuras ir pieteiktas ārējai akreditācijai, izvērtēšanai tiek piesaistīti 1-2 ārēji eksperti (personas, kas nav saistītas ar Latvijas Universitāti). Šīs personas tiek izvēlētas kā līderi savā pētījumu jomā un paliek anonīmi.

Atbilstoši nolikumam par noslēguma pārbaudījumiem LU Visa veida noslēguma darbus studenti izstrādā LU noteiktā kārtībā apstiprinātu speciālistu vadībā: bakalaura darba vadītājam akadēmisko un profesionālo studiju programmās un maģistra darba vadītājam maģistra profesionālo studiju programmās jābūt vismaz maģistra grādam vai tam pielīdzināmam augstākās izglītības diplomam; maģistra darba vadītājam maģistra akadēmisko studiju programmās jābūt doktora zinātniskajam grādam vai vismaz docenta akadēmiskajam nosaukumam, bet maģistra darbiem atļauts apstiprināt konsultantus – profesionālās darbības jomā atzītus speciālistus, kuriem ir vismaz maģistra grāds vai tam pielīdzināms augstākās izglītības diploms; diplomdarbu un kvalifikācijas darbu vadītāji ir LU akadēmiskā personāla locekļi vai profesionālās darbības jomā atzīti speciālisti. Gala pārbaudījumu komisijas sastāvu veido studiju programmas akadēmiskā personāla locekļi. Komisijas sastāvā var iekļaut ar studiju programmas izpildi nesaistītus ekspertus. Profesionālo studiju noslēguma pārbaudījumu komisijas priekšsēdētājs un vismaz puse no komisijas sastāva ir nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvji. Maģistra profesionālo studiju programmās noslēguma pārbaudījumu komisijās vismaz pusei no locekļiem jābūt doktora zinātniskajam grādam.

1. Kāda ir nominālā un reālā ieinteresēto pušu pārstāvniecība institūcijas padomdevējās struktūrās? Vai ir novērojamas izmaiņas, ja jā, tad kāpēc?

Kopumā atšķirība starp reālo un nominālo ieinteresētās pušu pārstāvniecību nav nozīmīga. Viena no galvenajām problēmām ir, ka studenti, kas ir iesaistīti struktūrās, kas rīkojas ar valsts finansējuma līdzekļiem (LU ir valsts augstskola), piem. Stipendiju komisijā, Senātā, ir ierēdņa statusā un tiem ir jāpagatavo ikgadējā nodokļu deklarācija. Tas reizēm rada apgrūtinājumu atrast motivētu pārstāvi.

Ņemot vērā, ka padomdevējās struktūrās universitāte cenšas piesaistīt nozīmīgus savas nozares speciālistus, reizēm šo profesionāļu ikdienas aizņemtības dēļ var novērot samazinātu reālo pārstāvniecību. Lai to novērstu, tiek īpaši piestrādāts pie šo personu motivējošas sistēmas.

5. Vai dažādās iestādes vienībās (piem. fakultātēs) vai programmās pastāv (papildus paredzētajam apjomam) ieinteresēto pušu pārstāvība lēmumu pieņemšanā vai padomdevējas struktūras, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Ja jā, tad kuras ieinteresētās puses, kādas struktūras, kādi skaitļi / proporcijas kopējā dalībā?

Atbilstoši Latvijas Universitātes Eiropas un sabiedrības attīstības studiju akadēmiskā centra nolikumam tā Konsultatīvo Padomi veido valsts un nevalstisko institūciju pārstāvji, tai skaitā no LR Ārlietu ministrijas, LR Eiropas integrācijas biroja un citām Latvijas, ārvalstu un starptautiskajām institūcijām. Padome konsultē par zinātnisko un akadēmisko darbības pamatvirzienu izvēli, attīstības stratēģiju un perspektīvām, kā arī par citiem principiāli svarīgiem Centra akadēmiskā darba jautājumiem.

Jūdaikas studiju centra pārvaldi realizē Jūdaikas centra valde . Valde ir koleģiāla vadības un lēmējinstītūcija. Valdē ar balsstiesībām tiek iekļauts Vēstures un filozofijas, kā arī Teoloģijas fakultātes dekāns, LU profesori un docētāji, kuri kā pamatlektori vai pētnieki darbojas Centra programmās, un Centra izpilddirektors; ar padomdevēja tiesībām - citu augstskolu vai zinātnisku struktūru pārstāvji, kuri aktīvi darbojas centrā. Centra Valdi ievēl Centra darba grupa ar LU vadības piedalīšanos un apstiprina LU Senāts. Centra valdi vada tās ievēlētais

LU ģeodēzijas un ģeoinformātikas Institūta Zinātniskā padomi , atbilstoši institūta nolikumam , veido vismaz 2/3 zinātnieku un ne vairāk kā 1/3 pārējais akadēmiskais personāls ir Institūta koleģiāla augstākā lēmējinstītūcija, par kuras skaitlisko sastāvu lemj un kuru ievēlē Institūta Pilnsapulce uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus. Zinātniskās padomes sastāvā bez vēlētajām personām var būt citu institūciju pārstāvji atbilstoši noslēgtajiem līgumiem, valsts emeritētie zinātnieki u.c.

LU Biotehnoloģijas zinātnes parka projekta Uzraudzības Padomi izveido par atbalstu Parka attīstības koncepcijas īstenošanas uzsākšanai kā projektam LU Attīstības un plānošanas departamenta (turpmāk – APD) Inovāciju centrā. Padome sastāv no 9 locekļiem: LU zinātņu prorektors, LU direktors, LU Bioloģijas fakultātes dekāns, APD direktors, LU Inovāciju centra vadītājs, LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūta pārstāvis; LU Nekustamo īpašumu aģentūra pārstāvis, Rīgas pašvaldības pārstāvis, Latvijas Biotehnoloģijas asociācijas pārstāvis.

LU aģentūras “LU P. Stradiņa medicīnas koledža” nolikums paredz, ka Koledžas pašpārvaldes institūcijas ir koledžas padome, koledžas direktors un akadēmiskā šķirējtiesa. Padome ir koledžas personāla koleģiāla pārstāvības, vadības un lēmējinstītūcija. Direktors ir koledžas augstākā amatpersona, kas īsteno koledžas vispārējo administratīvo un saimniecisko vadību un pārstāv koledžu visās tās lietās. Pārstāvjus darbam padomē ievēlē no akadēmiskā un vispārējā personāla un studējošo vidus. Padomes sastāvā ir 11 padomes locekļi: piecas koledžā akadēmiskajos amatos ievēlētas personas; viens vispārējā personāla pārstāvis; trīs studējošo pašpārvaldes pārstāvji; divi pilnvaroti darba devēju vai profesionālo organizāciju pārstāvji.

LU aģentūras “LU Rīgas Medicīnas koledža” nolikums , nosaka, ka Padomes sastāvā ir 11 padomes locekļi: piecas koledžā akadēmiskajos amatos ievēlētas personas; viens vispārējā personāla pārstāvis; trīs studējošo pašpārvaldes pārstāvji; divi pilnvaroti darba devēju vai profesionālo organizāciju pārstāvji.

6. Kādā apmērā ieinteresēto pušu viedoklis (un kuru ieinteresēto pušu) tiek ņemts vērā un kāpēc, īpaši attiecībā uz:

- a. absolventu profiliem, studiju rezultātiem
- b. prasībām eksāmenos, studiju programmas caurskatīšanu
- c. vieglo un uzņēmējdarbības prasmju apgūšanu
- d. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesiem

Pamatojoties uz dažādu universitātes struktūrvienību autonomiju, iekšējās kvalitātes kultūras politikas īstenošana, pārraudzība un revīzijas prakse atšķiras. Dažas no struktūrvienībām intensīvāk izmanto studentu aptauju rezultātus studiju kvalitātes nodrošināšanā, citas vairāk balstās uz ekspertu viedokļiem. Tomēr ir, protams, kopīgas vadlīnijas, kuru ievērošanā piedalās visas struktūrvienības.

Zemākajā kvalitātes nodrošināšanas politikas īstenošanas līmenī par studiju kvalitāti ir atbildīgi studenti un akadēmiskais personāls .

Studenti- eksperti ir iesaistīti visos studiju programmas pašnovērtējuma līmeņos.

LU pastāv ļoti plaša studentu aptauju sistēma, gan tā, kuru veidojusi institūcija, gan tā, kuru veido studenti paši. Studentu aptauju rezultāti tiek pievienoti programmas akreditācijas dokumentiem. Studentu pārstāvji (ievēlēti caur Studentu Padomi) aktīvi darbojas visos iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesa līmeņos.

Tāpat lielā mērā, pateicoties darba devēju iesaistei studiju programmu sagatavošanas un re-akreditācijas procesā, šīs ieinteresētās puses pārstāvju viedoklim ir liela nozīme attiecībā uz augstāk minēto punktu izpildi.

7. Vai ieinteresēto pušu viedokļi var ietekmēt standarta bakalaura programmu un prasības tajā, par instrumentu izmantojot:

- a. Nodarbinātības prasības personālam (ja un kuras ieinteresētās puses var lemt par darbā pieņemšanas un paaugstināšanas kritērijiem)
- b. Praksi (vai neoficiālie kontakti ar uzņēmumiem ar studentu palīdzību tiek lietoti studiju programmas caurskatīšanai)
- c. Speciālās profesionālās pilnveides kursus – vai ar darbu saistīti tālākizglītības un apmācības kursi atšķiras no standarta studiju programmu kursiem (vai atziņas no šādiem kursiem tiek izmantotas, lai uzlabotu "standarta studiju programmas", un prasības tajās)
- d. Kontaktus ar uzņēmumiem un citām organizācijām (piemēram, sabiedriskie pētniecības institūti) (vai R & D projekti ar ārējām pētniecības organizācijām un uzņēmumiem ietekmē "standarta studiju programmu"?, vai uzņēmējdarbības / rūpniecības nozares speciālisti kopīgi uzrauga maģistru un doktoru diplomdarbus? Vai tie ir ārējie eksaminētāji?)
- e. Ārējo profesionālo organizāciju prasības

Ņemot vērā, ka profesoru padomē atbilstoši nolikumam var būt ievēlēti eksperti, kas nav vēlēti amatā universitātē, ārējo ieinteresēto pušu pārstāvju viedokļi var ietekmēt darbā pieņemšanas procesu, jo profesora vai asociētā profesora amata pretendentu dokumentu izskatīšanai norīko divus ekspertus no profesoru padomes locekļiem, kas sniedz savu atzinumu. Tāpat kandidatūras, atbilstoši nolikumam par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem LU, vērtē neatkarīgi starptautiski eksperti.

Studentu prakšu vietas tiek organizētas gan caur oficiālajiem (piem. programmas absolventi), gan neoficiālajiem kontaktiem (piem. studentiem meklējot prakses vietas pašiem. Jebkurā gadījumā saikne ar uzņēmumiem tiek izmantota, lai gūtu atgriezenisko saikni par programmas studentiem, absolventu profilu un programmas satura pieskaņošanu reālajām darba tirgus prasībām.

Atbilstoši nolikumam par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem LU universitātes darbiniekiem ir pienākums tālākizglītoties, līdz ar to atziņas no šādiem kursiem tiek izmantotas, lai uzlabotu "standarta studiju programmas", un prasības tajās.

Kā jau iepriekš minēts, saskaņā ar nolikumu par noslēguma pārbaudījumiem LU visa veida noslēguma darbus studenti izstrādā LU noteiktā kārtībā apstiprinātu speciālistu vadībā, kur nav obligāti darba vadītājam būt saistītam ar LU. Tāpat gala pārbaudījumu komisijas sastāvā var iekļaut ar studiju programmas izpildi nesaistītus ekspertus.

Regulētās profesijās (piem. ārstniecības studiju programmā) liela nozīme ir ārējo profesionālo organizāciju prasībām.

Rēzeknes Augstskola (RA)

2. Kā nacionālā likumdošana regulē ieinteresēto pušu iekļaušanu vai neiekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kāds ir bijušas izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā? Ja izmaiņas ir notikušas, tad attiecībā uz kurām ieinteresētajām pusēm, kurām organizācijām, kādas ir skaitļu/proporciju izmaiņas?

Atbilstoši nacionālajā likumdošanā iezīmētajam, pastāv vairākas struktūras, ar kuru palīdzību oficiāli savu viedokli par ar kvalitāti saistītiem problēmjautājumiem Rēzeknes augstskolā var paust ieinteresētās puses. „Skatu no ārpusē” augstākajā vadības līmenī Rēzeknes augstskolā nodrošina padomnieku konvents. Padomnieku konvents ir konsultatīva institūcija, kura sastāv no Latvijas Republikas pašvaldību, uzņēmumu, organizāciju, izglītības un kultūras iestāžu pārstāvjiem. Līdztekus plašāku reģiona tautsaimniecības, kultūras, izglītības un zinātnes jautājumu risināšanai, konsultē RA Senātu un rektoru augstskolas attīstības stratēģijas, tai skaitā studiju programmu un zinātnisko pētījumu jautājumos.

Starp pēdējo piecu gadu izmaiņām noteikti jāmin augstskolas centieni izveidot oficiālu absolventu asociāciju. Šobrīd tādas Rēzeknes augstskolas līmenī trūkst. Ekonomikas fakultāte atsevišķi veido savu absolventu datubāzi. Rēzeknes augstskola pamazām virzās uz oficiālas absolventu asociācijas izveidi un saiknes ar absolventiem stiprināšanu. Kā pamats šobrīd tiek izmantota absolventu aptauja, respondences līmenis ir 70%, aptaujājot pamatā nesen absolvējušos.

Nolikums par valsts un gala pārbaudījumiem Rēzeknes Augstskolā paredz darba devēju iesaisti valsts pārbaudījumu komisijās. Komisiju sastāvā jābūt ne mazāk kā 5 personām (akadēmiskajās programmās – 3 personām), Valsts pārbaudījumu komisijas un valsts kvalifikācijas eksāmenu komisijas priekšsēdētājam un vismaz pusei no komisijas sastāva ir jābūt nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvjiem. Nolikums arī regulē iesaistīto pušu izglītības un profesionālās pieredzes pakāpi. Darba devēju iesaiste komisijā sniedz tūlītēju atgriezenisko saiti par studentu teorētisko sagatavotību grāda iegūšanai

Nolikums par studiju programmu padomēm Rēzeknes Augstskolā reglamentē darba devēju un augsti kvalificētu speciālistu attiecīgajā nozarē kā ekspertu iesaistīšanos studiju programmu padomēs. Šo ieinteresēto pušu pārstāvju iesaistes mērķis ir pilnveidot RA studiju programmu sistēmu un kvalitāti. Lai arī nolikums nosaka, ka iesaiste padomēs (ne vairāk kā septiņu cilvēku sastāvā) nav obligāta, lielākoties, augstskolas struktūrvienības cenšas iesaistīt ekspertus no ārpusē.

Rēzeknes augstskolas studiju programmu pašnovērtējuma ziņojumu sagatavošanas kārtība paredz izmantot studentu, absolventu un darba devēju aptauju rezultātu apskatu.

Nolikums par Rēzeknes Augstskolas akadēmiskajām un profesionālajām studijām un studiju programmām reglamentē praksi (saturs atbilstoši profesiju standartam) vadīšanu ārpus izglītības iestādes. Kvalitatīvu sadarbību ar ieinteresētajām pusēm nodrošina prakses līguma slēgšana, sīkāk prakses organizāciju reglamentē Nolikums par praksēm Rēzeknes Augstskolā.

Nolikums par akadēmiskajiem amatiem Rēzeknes Augstskolā nosaka kritērijus (profesionālo pieredzi) profesionālo studiju programmu profila priekšmetu docēšanai.

4. Vai iestādei pašai ir noteikumi par ieinteresēto pušu iekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kuras ieinteresētās puses kurās institūcijās un kādā skaitā vai kādās attiecībās. Kā šie noteikumi tiek piemēroti?

Augstskolai ir liela nozīme reģiona attīstībā. Daudzi no absolventiem tiek nodarbināti reģionā esošajos uzņēmumos, tā piemēram, 80% no Swedbank nodarbinātajiem ir augstskolas absolventi vai esošie studenti. Attiecībā uz institucionālajām īpatnībām ieinteresēto pušu iekļaušanā lēmumpieņemšanas struktūrās, jāmin arī uz āru vērstās augstskolas aktivitātes. Šajā sakarā kā labs piemērs jāmin Rēzeknes augstskolas aktīvo darbību kā reģiona uzņēmēju asociācijas biedram. Dalība šajā organizācijā ir papildus komunikācijas ar darba devējiem platforma. Izmantojot, tajā skaitā šo platformu, tiek piestrādāts pie datubāzes veidošanas par tēmām, kuru izpēte būtu interesantas darba devējiem. Šāda datubāze ļautu intensificēt ieinteresēto pušu sadarbību ar mērķi celt augstskolas sniegtās izglītības kvalitāti. Arī profesionālās prakses ir virziens, kur augstskolas vadība jūt, ka varētu vēl notikt pozitīva attīstība sadarbībā ar darba devējiem. Tāpat, ņemot vērā augstskolas centienus līdzdarboties reģiona ekonomiskās attīstības celšanā, ir nepieciešams rosināt studentus uz patstāvīga darba uzsākšanu. Šajā sakarā lieti noder biznesa inkubatori, un citi pasākumi ciešā sadarbībā ar darba devējiem.

1. Kāda ir nominālā un reālā ieinteresēto pušu pārstāvniecība institūcijas padomdevējās struktūrās? Vai ir novērojamas izmaiņas, ja jā, tad kāpēc?

Ne visas ieceres darbojas līdz galam un sasniedz plānoto mērķi. Ir jādomā, piemēram, kā attīstīt un pilnveidot konventu. Tajā tiek ievēlēti cilvēki, kas atrodas pie valdības grožiem, kas ir nozīmīgi savā nozarē cilvēki, kas spēj viest izmaiņas. Padomnieku konventā ik pa brīdim ir jāmēģina iesaistīt cilvēkus, kas lemj un tāpēc ir ieinteresēti darboties. Augstskolas vadība vēlētos iesaistīt ieinteresētās puses visās jomās- no ieceres izveidot studiju programmu līdz pat studijas programmas darbu recenzēšanai, taču ne vienmēr izdodas motivēt cilvēkus papildus konsultatīva darba veikšanai. Kā studiju kvalitātes nodrošināšanas mehānisms kalpo arī regulāra studiju programmas un kursu salīdzināšana ar līdzīgām studiju programmām Latvijā un ārzemēs. Tiek pārdomāti alternatīvi un laikam līdzīgi ejoši komunikācijas līdzekļi, piemēram, augstskolas komunikācija sociālajos tīklos. Lai nodrošinātu studiju kvalitāti, tiek arī veiktas regulāras studentu, absolventu un darba devēju aptaujas, lai noskaidrotu studiju kursu saturu un pasniegšanas kvalitāti, programmas atbilstību darba tirgus prasībām.

5. Vai dažādās iestādes vienībās (piem. fakultātēs) vai programmās pastāv (papildus paredzētajam apjomam) ieinteresēto pušu pārstāvība lēmumu pieņemšanā vai padomdevējas struktūras, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Ja jā, tad kuras ieinteresētās puses, kādas struktūras, kādi skaitļi / proporcijas kopējā dalībā?

Jau kādu laiku Ekonomikas fakultāte izmanto savu absolventu datubāzi absolventu aptaujāšanai. Aptauju rezultāti tiek izmantoti studiju kvalitātes uzlabošanai.

6. Kādā apmērā ieinteresēto pušu viedoklis (un kuru ieinteresēto pušu) tiek ņemts vērā un kāpēc, īpaši attiecībā uz:

- a. absolventu profiliem, studiju rezultātiem
- b. prasībām eksāmenos, studiju programmas caurskatīšanu
- c. vieglo un uzņēmējdarbības prasmju apgūšanu
- d. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesiem

Sadarbībā ar Rēzeknes novada pašvaldības Izglītības pārvaldi regulāri notiek darbs pie nepieciešamajiem absolventu profiliem. Attiecības ir savstarpēji papildinošas un kopējais mērķis – reģiona attīstība - ir sadarbību veicinošs. Balstoties uz tajā skaitā Rēzeknes novada pašvaldības Izglītības pārvaldes darbinieku viedokli (dēļ vienlaicīgi izpratnes par esošo situāciju valstī un orientēšanās valsts attīstības programdokumentos) tiek veidotas jaunas izglītības programmas. Izglītības pārvalde ir tā, kas raksta atsauksmes, kas nepieciešamas programmu licencēšanas un akreditācijas posmos, kā arī aktīvi līdzdarbojas izsakot savu viedokli, kas tiek fiksēts un, tāpat, ņemts vērā pašnovērtējuma ziņojumā. Tāpat Rēzeknes novada pašvaldības Izglītības pārvalde bieži ir aktīva, izsakot viedokli, ko vēlās redzēt programā, izskatot studiju programmu un piedāvājot, piemēram, atsevišķus kursus nomainīt uz citiem. Šķērskapacitātes un prasmes (transversal skills), tādas kā, piem., adaptēšanās spēja un uzņēmējdarbības prasmes, kā arī iniciatīvas uzņemšanās ir sevišķi nozīmīgas Latgales reģiona ekonomiskās attīstības nodrošināšanai, līdz ar to Rēzeknes Augstskolas viens no uzdevumiem ir sagatavot studentos šīs kompetences.

Liela nozīme ieinteresēto pušu viedokļa noskaidrošanai, ir augstskolas anketēšanas sistēmai. Izvērtējot augstskolas darbu ar anketu palīdzību, var redzēt ne tikai problēmas, ja tādas ir, bet arī sagatavoto speciālistu profilu. Kopumā – augstskolas vadība uzskata, ka liela nozīme kvalitātes nodrošināšanai, ir apziņai, ka nodrošināt kvalitatīvu augstāko izglītību ir ne tikai augstskolas problēma, bet visu iesaistīto pušu kopēja lieta, kurā katra ieinteresētā puse var ieguldīt pēc savām spējām kvalitatīva rezultāta sasniegšanai.

7. Vai ieinteresēto pušu viedokļi var ietekmēt standarta bakalaura programmu un prasības tajā, par instrumentu izmantojot:

a. Nodarbinātības prasības personālam (ja un kuras ieinteresētās puses var lemt par darbā pieņemšanas un paaugstināšanas kritērijiem)

b. Praksi (vai neoficiālie kontakti ar uzņēmumiem ar studentu palīdzību tiek lietoti studiju programmas caurskatīšanai)

c. Speciālās profesionālās pilnveides kursus – vai ar darbu saistīti tālākizglītības un apmācības kursi atšķiras no standarta studiju programmu kursiem (vai atziņas no šādiem kursiem tiek izmantotas, lai uzlabotu "standarta studiju programmas", un prasības tajās)

d. Kontaktus ar uzņēmumiem un citām organizācijām (piemēram, sabiedriskie pētniecības institūti) (vai R & D projekti ar ārējām pētniecības organizācijām un uzņēmumiem ietekmē

"standarta studiju programmu"? , vai uzņēmējdarbības / rūpniecības nozares speciālisti kopīgi uzrauga maģistru un doktoru diplomdarbus? Vai tie ir ārējie eksaminētāji?)

e. Ārējo profesionālo organizāciju prasības

Tā kā augstskola ir piederīga kopējai Eiropas augstākās izglītības telpai, tad šo telpu regulējošā ietvarstruktūra tiek ņemta par pamatu darbības organizēšanā, programmas apguves rezultāti ir mērāmi orientējoties uz Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) atbilstošā līmeņa prasībām.

Rēzeknes augstskola izmanto neoficiālos kontaktus ar darba devējiem, kas rodas, Rēzeknes augstskolas studentiem apmeklējot praksi. Šī saikne tiek izmantota, lai iegūtu atgriezenisku informāciju no darba devējiem par Rēzeknes augstskolas studentu un topošo profesionāļu sagatavotības līmeni darba tirgum, kā arī lai mērītu augstskolas standarta bakalaura programmas atbilstību darba tirgus vajadzībām un

atbilstoši veiktu nepieciešamās izmaiņas. Tā piemēram, Rēzeknes augstskolai ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Rēzeknes 1. vidusskolas direktoru, kas līdzdarbojas standarta studiju programmas pedagoģijā pieslīpēšanā atbilstoši tirgus vajadzībām. Rēzeknes 1. vidusskolas direktors kā ieinteresētā puse vienlaicīgi ir iesaistīts un izsaka viedokli darbojoties dažādās lomās – gan kā ilglaicīgs darba devējs studiju programmas absolventiem, gan kā darba devējs studiju programmas patreizējiem studentiem, nodrošinot prakses vietas. Līdz ar to vidusskolas direktora skatījums ļauj gan spriest par programmas satura ilgtspēju, analizējot un novērojot programmas absolventus kā darba ņēmējus ilgākā laika periodā, gan spriest par nepieciešamajām operatīvajām izmaiņām programmas saturā, analizējot un novērojot programmas absolventus kā darba ņēmējus īsākā periodā – prakses laikā. Tāpat, uzturot ar praksi palīdzību saikni ar Rēzeknes augstskolas absolventu darba devēju, ir iespējams izdarīt secinājumus, balstoties uz darba devēja atsauksmēm, par tādu nozīmīgu transversālu prasmju apgūšanas pakāpi starp augstskolas studentiem kā adaptēšanās spēju izmaiņām.

Latvijas Jūras akadēmija (LJA)

2. Kā nacionālā likumdošana regulē ieinteresēto pušu iekļaušanu vai neiekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kāds ir bijušas izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā? Ja izmaiņas ir notikušas, tad attiecībā uz kurām ieinteresētajām pusēm, kurām organizācijām, kādas ir skaitļu/proporciju izmaiņas?

Latvijas Jūras akadēmija atbilstoši nacionālās likumdošanas prasībām iesaista augstskolas pārvaldībā ārējo un iekšējo ieinteresēto pušu pārstāvjus (piem. darba devēju pārstāvjus un nozarē ietekmīgus cilvēkus augstskolas Padomnieku konventā.

4. Vai iestādei pašai ir noteikumi par ieinteresēto pušu iekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kuras ieinteresētās puses kurās institūcijās un kādā skaitā vai kādās attiecībās. Kā šie noteikumi tiek piemēroti?

Ņemot vērā Latvijas Jūras akadēmijas cieši reglamentēto, starptautiskajiem standartiem atbilstošu darbību, nav lielas iespējas manevrēt, piesaistot lēmumu pieņemšanu tieši ietekmējošas ieinteresētās puses. Kopumā ieinteresēto pušu iekļaušanu vai neiekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās, padomdevējās struktūrās ir stingri reglamentēta un lielas atkāpes institucionālajā līmenī taisīt nevar. Ja izmaiņas tiek veiktas, tās jāsaista ar uzraugošajām institūcijām, tāpat arī pašiem lēmumiem, kuru pieņemšanā līdzdarbojas ieinteresēto pušu pārstāvji, jāatbilst starptautisko konvenciju norādījumiem.

1. Kāda ir nominālā un reālā ieinteresēto pušu pārstāvniecība institūcijas padomdevējās struktūrās? Vai ir novērojamas izmaiņas, ja jā, tad kāpēc?

Tradicionāli ieinteresēto pušu reālo pārstāvniecību Latvijas Jūras akadēmijas padomdevējās struktūrās var raksturot kā diezgan ieinteresētu. Pastāv, protams, nepieciešamība nodrošināt, ka padomdevējās struktūrās tiek iesaistīti ieinteresēto pušu pārstāvji, kas ir motivēti līdzdarboties ar akadēmijas sniegtās augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanu saistītos jautājumos. Tā piemēram, nedēļas pirms jautājuma apspriešanas senāta sēdē, visi dokumenti ir iekšēji pieejami tiešsaistē iepriekšējai apskatei un priekšlikumu formulēšanai. Reizēm, ja apspriežamo jautājumu būtība ir mazāk svarīga no atsevišķu ieinteresēto pušu pārstāvju viedokļa, tad arī attiecīgi mazāk laika tiek veltīts jautājuma apskatei un, iespējams, potenciālais ieguldījums nav optimāls. Līdz ar to praksē reāli ir jārēķinās, ka iesaiste ar kvalitāti saistītu jautājumu risināšanā no ieinteresēto pušu pārstāvjiem nav gluži viendabīga visās

kvalitāti skarošajās jomās un atsevišķajās tās izpaušems būs nepieciešama papildus motivēšana. Runājot par motivāciju, tajā skaitā attiecībā uz studentu pārstāvību, nozīmīga ir pārmantojamība, lietu būtības izskaidrošana jaunajam studentu apvienības pārstāvim.

5. Vai dažādās iestādes vienībās (piem. fakultātēs) vai programmās pastāv (papildus paredzētajam apjomam) ieinteresēto pušu pārstāvība lēmumu pieņemšanā vai padomdevējas struktūras, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Ja jā, tad kuras ieinteresētās puses, kādas struktūras, kādi skaitļi / proporcijas kopējā dalībā?

Tā kā Latvijas Jūras akadēmija ir salīdzinoši maza izglītības iestāde, tad sevišķi lielas atšķirības ieinteresēto pušu pārstāvībā lēmumu pieņemšanā starp dažādām iestādes vienībām nav novērojamas.

6. Kādā apmērā ieinteresēto pušu viedoklis (un kuru ieinteresēto pušu) tiek ņemts vērā un kāpēc, īpaši attiecībā uz:

- a. absolventu profiliem, studiju rezultātiem
- b. prasībām eksāmenos, studiju programmas caurskatīšanu
- c. vieglo un uzņēmējdarbības prasmju apgūšanu
- d. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesiem

Pamatā Latvijas Jūras akadēmijas specifika izvirza trīs no šeit minētajiem punktiem kā galvenos attiecībā uz nepieciešamību ņemt vērā ieinteresēto pušu viedokli – absolventu profilus un studiju rezultātus, prasības eksāmenos, studiju programmas caurskatīšanu un iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesus. Ņemot vērā starptautiskā mērogā stingri regulētos profesijas standartus, ir salīdzinoši grūti veikt kādas nesaskaņotas izmaiņas, jo tās automātiski ietekmēs studiju rezultātus un attiecīgi absolventa profilu. Līdz ar to tādas prasmes, kas Eiropas mērogā ir nosauktas par svarīgām kā vieglās un uzņēmējdarbības prasmes Latvijas Jūras akadēmija savu absolventu profilā var ieviest tikai par tik par cik vēlas nodrošināt labas kvalitātes augstāko izglītību un paaugstināt savu studentu konkurētspēju globālā tirgū. Jāpiezīmē, ka šeit nereti nākas konstatēt mērķu savstarpēju nesaskaņu, jo ieinteresēto pušu pārstāvji – tādi kā Jūrnieku reģistrs vēlas redzēt Latvijas Jūras akadēmijas absolventus kā šauri specializētus profesionāļus, kas lieliski ieder kuģa apkalpes komandā, taču Latvijas Jūras akadēmija, iekļaujoties kopējajā Eiropas Augstākās Izglītības Telpā, vēlas nodrošināt, ka augstākās izglītības grāda ieguvēji ir spējīgi redzēt kopsakarības un var ietekmēt pie nepieciešamības procesus arī globāli.

7. Vai ieinteresēto pušu viedokļi var ietekmēt standarta bakalaura programmu un prasības tajā, par instrumentu izmantojot:

- a. Nodarbinātības prasības personālam (ja un kuras ieinteresētās puses var lemt par darbā pieņemšanas un paaugstināšanas kritērijiem)
- b. Praksi (vai neoficiālie kontakti ar uzņēmumiem ar studentu palīdzību tiek lietoti studiju programmas caurskatīšanai)
- c. Speciālās profesionālās pilnveides kursus – vai ar darbu saistīti tālākizglītības un apmācības kursi atšķiras no standarta studiju programmu kursiem (vai atziņas no šādiem kursiem tiek izmantotas, lai uzlabotu "standarta studiju programmas", un prasības tajās)
- d. Kontaktus ar uzņēmumiem un citām organizācijām (piemēram, sabiedriskie pētniecības institūti) (vai R & D projekti ar ārējām pētniecības organizācijām un uzņēmumiem ietekmē "standarta studiju

programmu"?, vai uzņēmējdarbības / rūpniecības nozares speciālisti kopīgi uzrauga maģistru un doktoru diplomdarbus? Vai tie ir ārējie eksaminētāji?)

e. Ārējo profesionālo organizāciju prasības

Studējošo līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā galvenokārt īstenojas caur sekojošiem, regulāri izmantotiem ietekmes instrumentiem: dalību aptaujās, piedaloties studiju programmu veidošanā un pārskatīšanā, iesniedzot ierosinājumus. Tātad studentu viedoklis tiek izskatīts un, iespējams, ņemts vērā studentiem piedaloties regulāri Latvijas Jūras akadēmijas rīkotajās aptaujās, studentu oficiālajam pārstāvjiem sadarbojoties ar studiju programmas vadību un tās īstenotājiem, kā arī, piemēram, papildinot studiju programmas informatīvo nodrošinājumu ar savām izstrādātnēm (referāti, studiju darbi, diplomdarbi u.c.) un jaunieguvumiem (grāmatas, katalogi, CD u.c.) u.c. Tāpat, protams, caur studentu pārstāvi, kas atbilstoši Latvijas likumdošanai piedalās tādās lēmumpieņemošās struktūrās kā Senātsutml.

Latvijas Jūras akadēmijā studējošo aptauja ļauj konstatēt vispārīgu studentu viedokli par dažādām mācību procesa kvalitātes sastāvdaļām, piemēram, lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka daļai studiju kursu uzskates līdzekļi ir nepietiekoši, vai ka lielākā daļa ir apmierināta ar studiju procesa organizāciju. Taču jāņem vērā, ka katrā studiju kursā situācija ir citādāka. Tāpat eksistē jomas, kuras nav tik vienkārši izvērtēt kā piemēram, katra pasniedzēja darbs tiek vērtēts ļoti subjektīvi, tāpēc neveidojas kopējā aina, neizkristalizējas dominējošās problēmas. Attiecīgi, lai varētu izmantot studentu viedokli spriedumā par katra pasniedzēja profesionālo kompetenci, jānovēro studentu apmierinātības dinamika vairāku gadu garumā. Vienvārdsakot, studējošo vērtējums un izteiktie priekšlikumi ļauj precīzāk noteikt un definēt konkrētos kvalitātes uzdevumus studiju programmas pilnveidošanai.

Sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm tiek domāts par plānu izstrādāšanu pasniedzēju kvalifikācijas celšanas kursiem un ražojošās sfēras (kuģu) apmeklējumiem.

Prakse tiek īstenota saskaņā ar trīspusējo Prakses līgumu, kas noslēgts starp Latvijas Jūras akadēmiju, kuģošanas kompāniju un praktikantu. Prakses līgumā ir ietverti prakses mērķi, uzdevumi, kā arī pušu pienākumi un atbildība. JTN izstrādājusi Jūras prakses uzdevumu un prasības par prakses atskaites saturu, kas saskaņotas ar Jūrnieku reģistra apstiprināto Prakses grāmatu. Prakses atskaitē iekļauts punkts, kurā studenti un kuģa kapteinis vai viņa nozīmēts kuģa virsnieks – prakses vadītājs var izteikt savus priekšlikumus par prakses programmas un studiju uzlabošanu. Saņemot un novērtējot prakses atskaites, šie priekšlikumi tiek apspriesti ar studentiem, kuri iesniedza prakses atskaites, un ir par pamatu prakses uzdevuma korekcijām. Lai nodrošinātu prakses vietas uz jūras kuģiem, Latvijas Jūras akadēmijas rektors ir noslēdzis sadarbības līgumus ar vairākām kompānijām, uz kurām jūras praksē tiek sūtīti Latvijas Jūras akadēmijas studenti. Šie līgumi veicina Latvijas Jūras akadēmijas sadarbību un informācijas apriti jautājumā par jūrnieku darba tirgu, kas ir būtisks stimulants studiju programmas pārskatīšanai un uzlabošanai.

Savukārt, nepilna laika neklātienē studējošais, uzsākot studijas, saņem prakses uzdevumu un praksi iziet uz kuģiem jūrā paralēli studijām, prakses atskaiti aizstāv līdz Valsts pārbaudījumam un kā apliecinājums praksei uz kuģiem kalpo Latvijas Jūrnieku reģistra izsniegts kuģa virsnieka kompetences sertifikāts vai izziņa par šī sertifikāta saņemšanai nepieciešamā cena ieguvi (Braukšanas izziņa).

Sadarbība ar potenciāliem darba devējiem īstenojas vairākos virzienos: studiju programmas izstrāde un attīstīšana - programmas sākotnējā ekspertīze; potenciālo darba devēju aptaujas; sadarbība ar Latvijas Jūras administrācijas Jūrnieku reģistru, piemēram, regulāra studiju programmas uzraudzība saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu u.c.; studiju kursu īstenošana - potenciālo darba devēju aptaujas; augstas klases nozares profesionāļu piesaiste no potenciālo darba devēju speciālistu vidus u.c.; diplomdarbu izstrāde un

prakses nodrošinājums — pētījumu tēmu izvēle atbilstoši potenciālo darba devēju vajadzībām; diplomdarbu (prakses) vadītāju vai konsultantu izvēle no potenciālo darba devēju speciālistu vidus: prakse pie potenciāliem darba devējiem u.c.; citi virzieni - ievērojamu izglītības un transporta nozares speciālistu piesaiste LJA Padomnieku konventā (LR Satiksmes ministrs, Latvijas Jūrniecības savienības priekšsēdētājs A. Vjaters u.c.); studiju materiālā/informatīvā nodrošinājuma pilnveide u.c.

Programmas studējošo un absolventu esošo un potenciālo darba devēju aptaujas veiktas ar mērķi noskaidrot darba devēju perspektīvo novērtējumu studiju programmai un uzklaut viņu priekšlikumus programmas pilnveidošanai un tālākai attīstībai.

Biznesa Augstskola Turība (BAT)

2. Kā nacionālā likumdošana regulē ieinteresēto pušu iekļaušanu vai neiekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kāds ir bijušas izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā? Ja izmaiņas ir notikušas, tad attiecībā uz kurām ieinteresētajām pusēm, kurām organizācijām, kādas ir skaitļu/proporciju izmaiņas?

Atbilstoši nacionālajai likumdošanai ieinteresētās puses, gan ārējās (piem. darba devēji), gan iekšējās (piem. studenti), tiek iesaistītas vairākās lēmumu pieņemšanās, padomdevējās struktūrās. Saskaņā ar Augstskolu likumu BAT ir izveidots augstskolas Padomnieku konvents, kurā visplašāk ir pārstāvētas ārējās ieinteresētās puses. Padomnieku konvents ir augstākā padomdevēja struktūra BAT, un darbojas kopš 2003. gada. Padomnieku konventā darbojas Latvijas sabiedrības viedokļu līderi un autoritātes gan zinātnē un uzņēmējdarbībā, gan valsts pārvaldē. Starp šībrīža padomniekiem ir gan žurnālists, gan uzņēmēji, gan finanšu nozares pārstāvji. Atbilstoši BAT satversmei Padomnieku konventam ir tiesības ierosināt jautājumu izskatīšanu Senātā un Satversmes sapulcē, kā arī ierosināt rektora atcelšanu no amata. Pamatā Padomnieku konvents konsultē augstskolas vadību augstskolas stratēģijas attīstības jautājumos. Lai novērtētu augstākās izglītības programmu, akreditācijas komisija izveido novērtēšanas komisiju un apstiprina tās sastāvu. Profesionālo augstākās izglītības programmu novērtēšanas komisijas darbā bez balsstiesībām iesaista augstākās izglītības programmas absolventu potenciālo darba devēju pārstāvjus novērotāju statusā. Šos pārstāvjus iesaka augstskola vai koledža, saskaņojot ar attiecīgās nozares darba devējiem. Novērtēšanas komisijas darbā bez balsstiesībām piedalās vismaz viens Latvijas Studentu apvienības deleģēts novērotājs. Latvijas Studentu apvienības novērotāju Augstākās izglītības padome vai akreditācijas komisija apstiprina reizē ar novērtēšanas komisijas sastāvu. Novērtēšanas komisijas darbā bez balsstiesībām var piedalīties arī Augstākās izglītības padomes vai akreditācijas komisijas ieteikti novērotāji.

4. Vai iestādei pašai ir noteikumi par ieinteresēto pušu iekļaušanu lēmumu pieņemšanā iesaistītās / padomdevējās struktūrās, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Kuras ieinteresētās puses kurās institūcijās un kādā skaitā vai kādās attiecībās. Kā šie noteikumi tiek piemēroti?

Augstskolas studentiem ir BAT Satversmē garantētas tiesības līdzdarboties Augstskolas visu līmeņu pārvaldes un vadības institūcijās, kas lemj par akadēmiskās un zinātniskās darbības jautājumiem. Studentu pašpārvalde nosaka studējošo ievēlēšanas kārtību Augstskolas koleģiālajās institūcijās.

Atbilstoši BAT senāta nolikumam studentu senatoru skaits ir nedaudz lielāks kā valsts likumdošanā paredzēts – no 28 senatoriem 6 ir studentu pašpārvaldes pārstāvji. Studentiem Senātā ir atliekošā veto tiesības jautājumos, kas skar studentu intereses, ja par to iestājas visi studentu pašpārvaldes pārstāvji - senatori. Ja veto ir piemērots, Senāts nekavējoties nosaka Saskaņošanas komisiju, kuras sastāvā tiek

iekļauti studenti – senatori un attiecīga lēmuma izstrādāšanā iesaistītie senatori. Saskaņošanas komisija izskata jautājumu un izstrādā priekšlikumus līdz nākamajai Senāta sēdei.

Augstskolas akadēmiskā šķīrējtiesa darbojas uz Satversmes sapulcē apstiprināta nolikuma pamata trīs šķīrējtiesnešu sastāvā, kurus ievēlē uz trim gadiem. Divus pārstāvjus no Augstskolas akadēmiskā personāla vidus pēc Augstskolas Valdes ieteikuma, aizklāti balsojot, ievēlē Satversmes sapulce. Studējošo pārstāvi akadēmiskajā šķīrējtiesā ievēlē studējošo pašpārvalde.

Satversmes sapulcē piedalās divdesmit pārstāvji, kurus ievēlē, aizklāti balsojot. Divpadsmit pārstāvjus ievēlē no akadēmiskā personāla, četrus pārstāvjus - no studējošiem, trīs pārstāvjus - no vispārējā personāla un vienu - no Augstskolas Valdes.

Ņemot vērā faktu, ka BAT ir privāta augstskola, kas darbojas ar privātu kapitālu, tad augstskolas viena no īpatnībām ir nepieciešamība saskaņot visas izmaiņas, kuras plānots veikt, ar augstskolas īpašniekiem. Tas, protams, nenozīmē, ka augstskolas pārvaldība ir konservatīva un smagnēja. Augstskola ir vienmēr gatava pieņemt inovatīvus risinājumus ar mērķi uzlabot sniegtās augstākās izglītības kvalitāti, taču šiem risinājumiem ir jābūt labi pamatotiem un argumentētiem.

1. Kāda ir nominālā un reālā ieinteresēto pušu pārstāvniecība institūcijas padomdevējās struktūrās? Vai ir novērojamas izmaiņas, ja jā, tad kāpēc?

Kopumā atšķirība starp reālo un nominālo ieinteresētās pušu pārstāvniecību nav nozīmīga. Jāuzsver BAT īpašnieku kā interesēto pušu reālo pārstāvniecību padomdevējās un lēmumus pieņemošajās struktūrvienībās.

5. Vai dažādās iestādes vienībās (piem. fakultātēs) vai programmās pastāv (papildus paredzētajam apjomam) ieinteresēto pušu pārstāvība lēmumu pieņemšanā vai padomdevējas struktūras, kurām ir teikšana par ar kvalitāti saistītiem jautājumiem? Ja jā, tad kuras ieinteresētās puses, kādas struktūras, kādi skaitļi / proporcijas kopējā dalībā?

Pamatā ieinteresēto pušu pārstāvībā BAT pastāv vienota pieceja visās iestādes vienībās un tā ir saskaņā ar valstī pastāvošo likumdošanu. Ja atšķirības ir, tad tās ir minimālas. Lielākas atšķirības ieinteresēto pušu iesaistē rodas uz iesaistīto personību motivācijas līdzdarboties pamata.

6. Kādā apmērā ieinteresēto pušu viedoklis (un kuru ieinteresēto pušu) tiek ņemts vērā un kāpēc, īpaši attiecībā uz:

- a. absolventu profiliem, studiju rezultātiem
- b. prasībām eksāmenos, studiju programmas caurskatīšanu
- c. vieglo un uzņēmējdarbības prasmju apgūšanu
- d. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesiem

Nozīmīgu lomu spēlē augstskolas īpašnieku viedoklis – izmaiņām, kas prasa papildus naudas līdzekļus, jābūt labi argumentētām. Tāpat jāuzsver BAT sadarbība ar darba devējiem, kuru viedoklis tiek sevišķi ņemts vērā. Arī starp studentiem salīdzinoši liela proporcija ir ne tikai nodarbināto studentu kā darba ņēmēju skaits, bet arī studenti, kas paši ikdienā ir profesionālu uzņēmēji.

7. Vai ieinteresēto pušu viedokli var ietekmēt standarta bakalaura programmu un prasības tajā, par instrumentu izmantojot:

- a. Nodarbinātības prasības personālam (ja un kuras ieinteresētās puses var lemt par darbā pieņemšanas un paaugstināšanas kritērijiem)
- b. Praksi (vai neoficiālie kontakti ar uzņēmumiem ar studentu palīdzību tiek lietoti studiju programmas caurskatīšanai)
- c. Speciālās profesionālās pilnveides kursus – vai ar darbu saistīti tālākizglītības un apmācības kursi atšķiras no standarta studiju programmu kursiem (vai atziņas no šādiem kursiem tiek izmantotas, lai uzlabotu "standarta studiju programmas", un prasības tajās)
- d. Kontaktus ar uzņēmumiem un citām organizācijām (piemēram, sabiedriskie pētniecības institūti) (vai R & D projekti ar ārējām pētniecības organizācijām un uzņēmumiem ietekmē "standarta studiju programmu"? vai uzņēmējdarbības / rūpniecības nozares speciālisti kopīgi uzrauga maģistru un doktoru diplomdarbus? Vai tie ir ārējie eksaminētāji?)
- e. Ārējo profesionālo organizāciju prasības

Līdzīgi kā citās Latvijas augstskolās studējošo līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā galvenokārt īstenojas individuāli (pastāv kārtība individuālu ierosinājumu un sūdzību iesniegšanai un izskatīšanai) caur dalību aptaujās, piedaloties studiju programmu veidošanā, piedaloties augstskolas iekšējās pārvaldības struktūrās vismaz likumā paredzētajā apjomā. Iespēju robežās studentu viedoklis tiek ņemts vērā, taču, kā jau iepriekš minēts, visām izmaiņām, jo sevišķi tām, kurām nepieciešama materiālā bāze (piem. kādas no akadēmisko datu bāzžu abonements ar piekļuvi datu bāzei visiem augstskolas studējošiem un akadēmiskajam personālam), ir jābūt saprātīgām un labi argumentētām.

BAT sadarbojas ar dažādām Latvijas pašvaldībām Rīgā un reģionā. Iesaiste kopīgos projektos veicina studentu interesi par procesiem, kas norisinās reģionos un bagātina viņu pieredzi. Šī un cita veida sadarbība (tajā skaitā BAT ir plašs starptautiskās sadarbības tīkls, gan starp augstskolām, gan citām organizācijām) sniedz savu ieguldījumu studiju rezultātu apgūšanā un akadēmiskā personāla, kā arī studentu mobilitātē.

Tāpat sadarbība izpaužas kā savas nozares profesionāļu, ekspertu un speciālistu ieguldījums studiju programmas nodrošināšanā, gan lasot lekcijas un vadot nodarbības, gan aktualizējot studiju programmas un kursu studiju rezultātus atbilstoši aktuālākajām tendencēm nozarē. Vienlaicīgi augstskola rūpējas, lai papildus profesionālam akadēmiskajam personālam piesaistītu mācību procesam vieslektorus.

BAT ir noslēgti septiņi sadarbības līgumi ar uzņēmumiem, kas nodrošina studiju atlaides studentiem un BAT darbiniekiem. Šāda papildus saikne rada papildus motivāciju uzņēmumiem iesaistīties augstskolas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procesā un pašai BAT censties nodrošināt un uzturēt augstas kvalitātes izglītības sniegšanu.

Papildus minētajam sadarbība ar darba devējiem īstenojas vairākos virzienos: studiju programmas izstrāde un attīstīšana, dalība aptaujās, struktūrās, piem. Padomnieku konventā. Sadarbība pamatā notiek, lai iegūtu labumu dažādās abstrakcijas pakāpēs – piem. novērtējumu studiju programmai un uzklautu darba devēju priekšlikumus programmas pilnveidošanai un tālākai attīstībai – augstākā abstrakcijas pakāpē, taču arī lai uzlabotu programmas rezultātus, iesaistot individuāli – zemākā abstrakcijas pakāpē - piem. studentus praksēs un piesaistītu profesionāli zinošus pasniedzējus.